

ESTRATEGIA DE GÈNERE DE XCS

La temàtica de la discriminació de gènere, i els drets de les dones ha estat tractada de manera permanent des de la fundació de XCS el 1998 i des de totes les àrees transversalment.

En el Pla estratègic 2007 - 2011 també entre els valors rectors de la feina de l'entitat, troba l'equitat de gènere.

Les estratègies específiques per a posar en pràctica aquestes finalitats i valors, al llarg d'aquest llarg període, es van alternar amb la realització de tallers de formació al respecte, dirigits als òrgans directius, a socis i sòcies així com d'abast més públic, amb la certesa que la formació en general i en particular en aquest camp, ha de ser de caràcter permanent ja que la mobilitat i temporalitat dels membres de l'associació és una característica ineludible de qualsevol tipus d'organització social.

Organització

Entre 1998 i 2008, es va mantenir actiu 1 grup específic de dones de XCS que tenia la funció de: vetllar perquè es garantissin la representativitat de les

dones en els òrgans directius de l'associació; potenciar la cooperació internacional amb organitzacions de dones del sud; elaborar documents de reflexió sobre el tema, organitzar tallers i cursos.

Per enumerar les activitats formatives dels darrers anys, citarem les següents:

- Taller "*Gènere i Desenvolupament*" 11 i 12 de Setembre de 2000, impartit per Gemma Garcia, especialista en gènere i membre de XCS.

L'enfocament del taller, GÈNERE EN EL DESENVOLUPAMENT (GED). Sorgeix de la necessitat de donar a entendre tant les desigualtats entre dones i homes, com les relacions entre tots dos, l'impacte de les mateixes en el desenvolupament, així com les forces que perpetuen aquestes desigualtats i com les poden canviar. En aquest sentit, aquest taller pretenia establir un marc per abordar la perspectiva de gènere en el desenvolupament, definir els beneficis per a l'organització en integrar aquesta perspectiva en la política i en els projectes, aportar una metodologia per a la seva aplicació i suggerir recursos útils.

La antropòloga Joana Domínguez impartint el taller de Gènere.

- Taller de Gènere, desembre 2006 - febrer 2007. Una sessió setmanal durant 1 mes, impartit per l'antropòloga Joana Domínguez titulat "*Models de l'organització social de les relacions de gènere: de la socialdemocràcia al model liberal*", dirigit als associats i al públic en general.

- Taller sobre "*Gènere i feminicidi*". Impartit per als i les assistents a l'Assemblea General Ordinària de sòcies de XCS de 2008.

- Taller sobre el “*Enfocament de gènere en els projectes de desenvolupament de Cooperació Internacional*”, per als i les assistents a l’Assemblea General Ordinària de 2009, impartit pel departament de Cooperació de XCS.

EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT I SENSIBILITZACIÓ

La Sobirania Alimentària és el dret que té tot poble i país a garantir la pròpia alimentació de manera suficient, sana, lligada a les seves tradicions culturals i als mercats locals. No obstant això, malgrat tractar-se d'un dret humà fonamental s'està posant en qüestió tots els dies: no només segueixen amenaçats pel gana crònica 852 milions de persones al món, sinó que els mecanismes econòmics i les conseqüències socials de la globalització estan posant en perill la independència alimentària de la majoria de països del planeta.

La liberalització econòmica del mercat d'aliments, les polítiques agràries i econòmiques dels Estats Units i la Unió Europea, la dependència cada vegada més gran dels països més pobres de les importacions bàsiques d'aliments i, en general, la crisi de l'agricultura i dels agricultors al món (on representen encara un percentatge important de la força de treball i de les economies locals) són alguns dels problemes que amenacen al futur alimentari de la humanitat.

Com a organització de comerç just i que reclama un consum crític, en la Xarxa de Consum Solidari el treball en la lluita per la Sobirania Alimentària (tant en el Sud com en el Nord) és una part important i fonamental de la nostra activitat.

En el fons, estem lluitant tots els dies per construir unes relacions comercials internacionals més justes, afavorint el desenvolupament d'una agricultura local respectuosa amb el mitjà, no dependent del mercat internacional i amb condi-

SENSE DONES
NO HI HA
SOBIRANIA
ALIMENTÀRIA

cions de vida i treball dignes per als productors de les comunitats locals. Aquests són també els eixos bàsics de la Sobirania Alimentària amb els quals estem totalment identificats. Per això, vam continuar participant i promovent campanyes, locals i internacionals, a favor de la Sobirania Alimentària i contra les institucions que controlen i orienten la globalització capitalista i que formen part del denominat Consens de Washington.

La Sobirania Alimentària és el dret que té tot poble i país a garantir la pròpia alimentació de manera suficient, sana, lligada a les seves tradicions culturals i als mercats locals. No obstant això, malgrat

tractar-se d'un dret humà fonamental s'està posant en qüestió tots els dies: no només segueixen amenaçats pel gana crònica 852 milions de persones al món, sinó que els mecanismes econòmics i les conseqüències socials de la globalització estan posant en perill la independència alimentària de la majoria de països del planeta.

Formalment, els moviments a favor d'un consum crític o responsable consideren que l'equitat de gènere és un element consubstancial de la seva lluita: no es pot acabar amb les relacions comercials injustes sense enfrontar les relacions injusta entre homes i dones.

A manera d'exemple, la **World Fair Trade Organization**, plataforma d'àmbit mundial que reuneix més de 320 organitzacions de més de 70 països, estableix que un dels 10 estàndards que defineixen un producte de comerç just és l'equitat de gènere: "Comerç Just significa que es valora i recompensa degudament el treball de la dona. Les dones sempre són retribuïdes per la seva contribució en el procés de producció i empoderades en les seves organitzacions"

No obstant això, la Xarxa de Consum Solidari considera que algunes propostes sorgides del consum crític o responsable poden, sense desitjar-ho, apuntalar relacions de gènere inequitatives. I és que, encara que aquests moviments socials saben que el consum és reflex i resultat de desigualtats, en ocasions consideren la unitat domèstica com un ens homogeni.

Per exemple, un identificat com un problema per poder portar a efecte un consum sostenible és la tendència a la externalització de part de les labors reproductives, com la preparació d'aliments. Es re-

clama, des d'aquests moviments, una recuperació de la cultura culinària: compra al detall, buscant proveïdors de "circuit curt", cuinar en comptes de comprar productes semi-preparats, etc. Però moltes vegades aquesta proposta es realitza sense haver analitzat amb cura com es distribueix la càrrega de treball reproductiu dins del grup domèstic. En aquests casos, els principis pels quals advoca el consum responsable no poden acabar sobrecarregant el treball de la dona quan el model patriarcal no ha estat totalment superat?

Un segon cas. El fenomen del malbaratament d'aliments està cada vegada més present en l'agenda social del consum crític i responsable. La major part de les campanyes recorden que les enormes quantitats d'aliment malgastat que s'acumulen en la fase final del cicle agroalimentari: el consum final. Per exemple, una campanya de la Generalitat de Catalunya, a principis de la present dècada, afirmava que els aliments rebutjats en l'àmbit domèstic eren el 58% del total d'aliments malgastats a Catalunya. Considerant la tradicional i inequitativa divisió del treball domèstic, en el qual les tasques reproducti-

ves segueixen recaient en la dona, la culpabilització del consumidor final com responsable principal del desaprofitament d'aliments no té, indirectament, un fort biaix sexista? En última instància no apareix la "mestressa de casa" com la responsable de la mala gestió de les compres domèstiques i del frigorífic?

Per aquesta raons, la Xarxa de Consum Solidari considera que no és suficient amb assumir codis deontològics i reafirmar els discursos oficials sobre equitat entre homes i dones. Considera que és

necessari analitzar críticament i amb perspectiva de gènere les propostes que sorgeixen dels moviments socials en els quals participa, per no caure en propostes cegues al gènere.

En referència a aquesta àrea del nostre treball, xcs conta amb plans estratègics específics en els quals es recull la prioritat de treballar per garantir els drets de les dones. Aquest plans específics quatre anuals son elaborats per l'àrea de sensibilització i aprovats per l'Assamblea General de Socis de la XCS.

COOPERACIÓ INTERNACIONAL

Quant als projectes de cooperació desenvolupats des de la seva fundació fins avui, el 80% dels projectes de desenvolupament en els que treballa XCS, es realitzen amb organitzacions de dones a l'Ecuador, Senegal i Bolívia.

Amb la Fundació Bartolina Sisa (Bolívia) per exemple treballa conjuntament en un projecte per la formació de dones i el seu apoderament polític en sobirania alimentària. Considerem a les dones com els pilars de la sobirania alimentària, elements clau en garantir el dret a la alimentació de les famílies, guardianes de les tradicions agroalimentàries locals i la seva participació en les polítiques agràries locals, regional i Nacionals es fonamental.

Amb La asociación Femenina Nuevos Horizontes (Ecuador) s'ha treballat en el apoderament econòmic de les dones mitjançant diversos projectes de suport a la microempresa femenina de assecat

d'herbes medicinals per la seva comercialització local. El projecte forma part d'una dinàmica a la zona de creació d'alternatives econòmiques dutes a terme per les dones com a lluita en contra de les transnacionals mineres i les polítiques extractivistes. Els diversos projectes productius que XCS porta a terme a les dones, pretenen a més de garantir els drets econòmics de les dones, cohesionar el teixit associatiu femení local com a estratègia d'incidència política.

També a Ecuador s'ha donat suport des de XCS al grupo Artesanal de Mujeres de El Rosal (Ecuador) mitjançant el finançament d'una microempresa elaboradora de sabó de Aloe Vera, implantada i

dirigida per elles mateixes, incrementant les seves habilitats de direcció, planificació i màrqueting. A més es va realitzar un treball de sensibilització per incrementar la consciència sobre el paper de les dones en la política de protecció mediambiental, a través de l'exercici dels seus drets com a ciutadanes.

Amb dones indígenes d'Equador s'ha treballat amb el Comité Central de Mujeres de UNORCAC posant en funcionament un sistema de Caixes de crèdit co-

munitàries gestionades per dones, que donen crèdits exclusivament a dones, per necessitats de les dones i amb uns criteris exclusivament marcats per les dones. Sovint els sistemes de crèdits estan en mans masculines i els criteris i les necessitats que cobreixen aquests microcrèdits són fonamentalment marcades pels homes. Necessitats com compres de medicaments, despeses escolars, micrò iniciatives econòmiques de les dones que tinguin en conta la conciliació familiar no estaven contemplades. Gracies a les caixes comunitàries gestionades pel

comitè central de dones de la Unorcac existeixen uns petits sistemes de crèdit a les diferents comunitats andines que donen resposta a la problemàtica econòmica amb que cada dia es troben les dones de les comunitats. Això ha permès un enfortiment organitzatiu de les dones de les diferents comunitats que han establert un comitè femení de crèdit que vetlla pel bon funcionament de les diferents caixes comunitàries.

També a Àfrica subsahariana s'han treballat alguns projectes amb organitzacions de dones. En aquest continent XCS treballa fonamentalment en projec-

tes que garanteixin el dret a la alimentació, els drets econòmics de les dones y el dret a la participació política de les dones tant rurals com Urbanes.

Tal es el cas de la Plataforma de dones de Kolda (Senegal) on, des de el 2008 es duen a terme regularment projectes per garantir el dret a la participació

política en els òrgans de decisió de les dones de l'àmbit rural. Aquesta plataforma regional està integrada per nou plataformes de dones locals més un

grup de dones discapacitades. Lluiten per que els drets de les dones, ratificats per la constitució de Senegal, siguin una realitat en la Àmbit rural on encara la majoria de dones els desconeixen. Des de XCS s'ha cofinançat la Estratègia de Gènere amb que actualment conta la Agencia Regional de desenvolupament.

També a la zona de Casamance, concretament a Kolda s'ha treballat amb la Plataforma de dones de Kolda en projectes productius per tal de promoure els drets econòmics de les

dones rurals. Els projectes productius duts a terme amb els diferents grups de dones productores van adreçats tant a la venda de productes alimentaris pel mercat local com a la millora de dissenys de productes artesanals pel mercat de comerç just internacional.

TREBALLAR PELS DRETS ECONÒMICS DE LES DONES

Desde 2012, XCS treballa a Dakar en projectes de Millora de la participació política de les dones i també en projectes per millorar els dret econòmics de les dones. La organització contrapart amb la que treballa XCS es la Xarxa de dones Siggil Jigéen organització iniciada al 1993 fruit de la reunió de 10 amb els mateixos ideals i les mateixes ambicions per a la millora de la posició social de les dones senegaleses, aquestes organitzacions associades van decidir establir contactes i crear la Xarxa Siggil Jigéen el 1995. Avui en dia, compta amb 17 organitzacions membres que agrupen més de 12.000 dones. Aquestes organitzacions membres intervenen activament en diferents sectors d'interès de les dones senegaleses: salut sexual i reproductiva, investigació, drets humans, drets de les dones, lideratge de joves, alfabetització, formació, micro-finances, lluita contra la pobresa, etc. (veure presentació de Siggil Jigéen en annexes).

L'organització té com a missió promoure i defensar els drets de les dones, específicament de:

- Incorporar les bases d'un moviment alternatiu de dones a través de l'esperit de solidaritat i de comunitat
- Crear una sinergia entre membres d'associacions o d'ONGD que treballin en el camp de la promoció i la defensa dels drets de les dones
- Facilitar l'accés de les dones als recursos per a un desenvolupament durable
- Participar a l'elaboració i al control de l'aplicació dels textos nacionals i internacionals favorables a la promoció de les dones
- Obrar de manera democràtica a la promoció i a la defensa dels drets de les dones
- Ajudar a que tots els components de la societat comprenguin la necessitat d'assegurar la promoció de la dona com un progrés per a tothom

A Dakar XCS ha treballat en dos projectes amb la xarxa de dones siggil gigeen. EL primer d'ells té com a objectiu la millora dels drets econòmics de les dones de la Medina de Dakar. Tota la intervenció està orientada a la millora de les capacitats d'emprenedoria i del teixit productiu femení a l'economia local. Concretament el projecte dona suport a dos grups de dones de la Medina que han creat un taller de saboneria i un taller de Batic. El projecte concret incideix per millorar les capacitats d'ambdós grups en la elaboració, disseny i comercialització dels productes. La intenció es donar viabilitat a la activitat econòmica del grup millorant les seves capacitats de gestió i de producció així com el disseny dels seus productes.

El segon dels projectes dut a terme també amb la xarxa de dones Sigeel Gigeen, a la ciutat de Dakar, treballa per millorar la participació política de les dones a la gestió municipal. L'objectiu del projecte va ser Promoure el dret a la ciutat i la cohesió social mitjançant la provisió de béns públics locals, des d'un enfocament de drets i d'equitat de gènere.

Tanmateix, XCS desenvolupa treball per enfortiment de la participació política i pel dret a la alimentació amb organitzacions que no són exclusivament femenines. En aquests casos la inclusió de l'enfocament de gènere en la identificació de la problemàtica a enfrontar és una practica que procurem desenvolupar sempre. L'única limitant a la

qual solem enfrontar-nos és la pròpia metodologia de treball de les organitzacions contraparts locals. Per aquesta raó, en general, considerem que, la millor opció per garantir un enfocament de gènere en la pròpia fase d'identificació és l'elecció d'una contrapart el treball sigui dirigit per i per a dones.

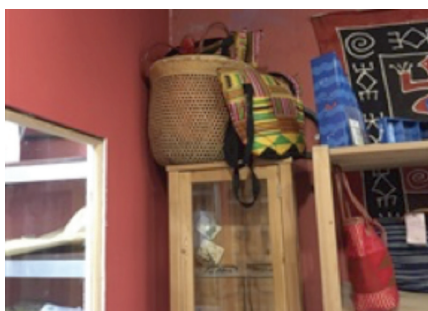
COMERCIALITZACIÓ DE PRODUCTES

XCS conta amb una botiga de comerç just oberta al públic a la plaça Sant Agustí Vell nº 15 de Barcelona, a més de ser una distribuïdora de productes de comerç just a més de 300 entitats de Catalunya i Espanya.

Tots els productes que XCS solidaria comercialitza, provenen de organitzacions de Comerç just on estan garantits els drets econò-

mics i la no discriminació de les dones.

La botiga de la organització ha esdevingut no només un punt de venda sinó també un punt de denuncia sobre les injustes condicions laborals que afecten a les dones arreu del món, així com de les campanyes actives per combatre aquesta situació.

També XCS comercialitza productes provinents de tallers de dones

als quals es dona suport des de l'Àrea de cooperació. Concretament es comercialitzen productes tèxtils de les dones discapacitades de Kolda (Senegal). Sabons de la cooperativa agroartesanal de dones de El Rosal (Ecuador) i artesanies provinents del Taller de Lufa (Ecuador).

Asociación Artesanal Femenina de Producción Agrícola El Rosal